

КОНЦЕПЦІЯ ПЛАТФОРМ ВІДКРИТИХ ІННОВАЦІЙ ЯК ФОРМАТ ІНКЛЮЗИВНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ

Богашко О.А., кандидат економічних наук, доцент,
Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини, м. Умань, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2665-6772>

Останнім часом широко поширився новий інструмент інтеграції інноваційної, освітньої та науково-дослідницької діяльності – платформи відкритих інновацій. Еволюціонуючи, інноваційна діяльність стає більш гнучкою. Платформні моделі виступають як ключовий механізм координації і забезпечують новий простір для взаємодії сфер науки, освіти та інновацій. Учасники платформ мають можливість обмінюватися знаннями та використовувати міське середовище.

В останні роки інноваційна політика віддавала перевагу інтеграції наукової, освітньої та інноваційної сфер. Попередньо це охоплювало науково-орієнтовані проекти з обмеженою кількістю учасників, що реалізовувалися великими компаніями у межах технопарків і кластерів. Однак зараз акцент робиться на розвиток інноваційних систем та відкритих інновацій платформного типу, залучаючи широке коло учасників. Платформи відкритих інновацій базуються на сучасних цифрових інструментах управління та створюють якісно новий простір для співпраці.

Платформний підхід розширює базу знань для надання спеціалізованих послуг користувачам на основі відкритих інноваційних рішень [2]. Платформи інтегрують знання з різних джерел, включаючи досвід користувачів, формуючи сприятливе середовище для спільного створення нової цінності і посилення мережевого ефекту. Особливий інтерес викликають механізми координації взаємодії університетів із зовнішніми постачальниками послуг, які впливають на організацію співпраці, використання відкритих інноваційних практик, та якість наданих сервісів. У минулому проекти, спрямовані на розвиток співпраці між університетами та компаніями, часто включали організацію мережових комунікацій та підбір партнерів на початковому етапі створення новацій [1].

Відкритий формат інноваційних процесів та спільного виробництва відповідає загальній логіці зміни взаємовідносин між установами вищої освіти, бізнесом та суспільством. Вищі навчальні

заклади відмовляються від закритої моделі співробітництва та стають більш відкритими. У такому контексті інноваційні платформи розуміються як нові формати взаємодії, які сприяють розвитку культури відкритих інновацій, комунікації та партнерства. Завдяки ефективній співпраці компаній, освітніх та наукових організацій з громадськістю на основі платформ розвиваються відкриті інновації та виробництво, що збільшує шанси на отримання часткової державної підтримки на передкомерційній стадії [4].

У науковій літературі, що присвячена економічному розвитку регіонів, інноваційні платформи розглядаються як політичний інструмент, який сприяє розширенню різноманітних зв'язків між секторами. Ці платформи інтегрують різні типи знань (синтетичні, символічні, аналітичні), що сприяє активізації інноваційної діяльності в різних галузях та технологічних сферах. Підхід, спрямований на розвиток регіонів через інноваційні платформи, відрізняється від кластерного підходу шляхом акцентування на організацію «горизонтальних потоків» та поєднання знань різного характеру [3]. Проте цей критерій є відносним і абстрактним, тож межа між згаданими підходами може бути нечіткою. Головна характеристика, яка робить платформу моделю відмінною від кластерної, полягає у її відкритості.

Обидва підходи не виключають один одного, а, навпаки, перетинаються та є взаємодоповнювальними. Створення інноваційних платформ сприяє підвищенню продуктивності учасників кластера. Розпад кластерів, інтернаціоналізація ланцюжків вартості та «розрив зв'язків» стимулювали глобалізацію бізнес-систем. У таких умовах розвиток інноваційних процесів відкриває можливості для налагодження нових зв'язків. Використання набутого досвіду сприяє максимальній реалізації потенціалу розвинених наукомістких регіонів у процесі створення нової вартості.

У наукових публікаціях можна зустріти трактування, що розглядають платформи як окремий вид організаційних концепцій. Будь-яка платформа розглядається як процес, що ґрунтується на відкритості, залученні різноманітних учасників та використанні новітніх методів для створення значущості.

Виділяють три основні види: *технологічні платформи*, що включають продуктову сферу, *платформи ланцюжків створення вартості*, які охоплюють автомобільну промисловість та інші галузі, та *промислові платформи* з урахуванням використання сучасних технологій.

Останнім часом платформи визначаються як інтернет-бізнес-моделі, що базуються на цифрових технологіях, такі як Facebook, Uber

тощо. Ефективність кожної платформи у створенні нових вартостей в значній мірі залежить від її привабливості для нових користувачів та розробників, а також від здатності до отримання мережевого ефекту.

Бізнес-модель відкритих інновацій ідеально відповідає характеристикам платформи. Найчастіше відкритий формат платформної співпраці стимулює інноваційну діяльність, і забезпечує взаємну користь у створенні нової вартості. Поняття платформ та платформної економіки є логічним розвитком дискусій про мережі та мережеве суспільство, які почалися у 1990-х роках. Термін «платформа» використовується для опису нового способу взаємодії у сфері соціальної та економічної діяльності. Підхід на основі платформ відповідає вимогам нової соціально-технологічної парадигми, підсилюючи мегатренди цифровізації технологій та глобалізацію ринків, що призводить до появи бізнес-систем. Це сприяє виникненню нових форм виробничої та інноваційної співпраці.

Створення нових знань у межах платформ передбачає інтеграцію різних типів знань, а також виявлення зв'язків між ними. Проте ефективне організування цих процесів в контексті систем, які обслуговують платформи, залишається актуальним питанням. Цифрові та фізичні інноваційні платформи сприяють взаємодії учасників системи, проте установлення взаємодії на різних платформах (фізичній, когнітивній, соціальній або інституційній) може відрізнитися. Такі особливості також характерні для організації інноваційних процесів.

З погляду управління платформами до критичних компетенцій відносяться забезпечення прибутковості, формування та розподіл нової вартості у межах багатосторонньої платформи та досягнення мережевого ефекту. Усі ці аспекти повинні бути адекватно розвинені для забезпечення ефективного функціонування платформи для її користувачів та власників в фізичному та цифровому середовищах.

Концепцію платформ відкритих інновацій можна розглядати як формат інклюзивної інноваційної політики, яка базується на ідеї того, що залучення більшої кількості людей до інноваційної діяльності призводить до значно більших вигод для широкого кола осіб – як для самих інноваторів, так і для споживачів інноваційних продуктів та послуг. Цей принцип відповідає іншим підходам, рекомендованим для багатьох країн, відповідно до яких значущими є не стільки самі інновації, а процес залучення до їх розробки.

Література:

1. Bogashko A. The Nation's Human Capital is a Major Resource of the State's Innovation Potential. *SOCIETY. INTEGRATION. EDUCATION*. Proceedings of the International Scientific Conference. Volume VI. May 22 th – 23 th, 2020. Rezekne, Rezekne Academy of Technologies, 2020. pp. 544-553. DOI: <https://doi.org/10.17770/sie2020vol6.5056>
2. Brynjolfsson E., McAfee A. Machine. Platform, Crowd: Harnessing Our Digital Future. New York : W.W. Norton and Company, 2018. 416 p.
3. Cooke P., De Laurentis C., MacNeill S., Collinge C. The Matrix: Evolving Policies for Platform Knowledge Flows. *Platforms of Innovation: Dynamics of New Industrial Knowledge Flows*, London : Edward Elgar Publishing, 2010. pp. 311-360. URL: https://ideas.repec.org/h/elg/eechap/13218_12.html
4. Leminen S. LivingLabs as Open Innovation Networks: Networks, Roles and Innovation Outcomes (PhD Thesis). Aalto : Aalto University. URL: <https://aaltodoc.aalto.fi/bitstream/handle/123456789/17899/isbn9789526063751.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

АСПЕКТИ БІОЕКОНОМІКИ У ФАРМАЦЕВТИЧНІЙ ГАЛУЗІ

Будякова О.Ю., кандидат економічних наук, доцент,
Київський національний університет
технологій та дизайну, м. Київ, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-6028-2650>

Сприяння трансформації інноваційних систем є життєво важливим зусиллям у глобальному прагненні зменшити негативні екологічні наслідки економічної діяльності. На тлі цих процесів науковці та політики підкреслюють потенціал переходу суспільства до «біоекономіки».

Основні проблеми навколишнього середовища, пов'язані зі зміною клімату, створюють значні проблеми для країн у всьому світі: ризики для здоров'я, зменшення біорізноманіття, потенційні конфлікти та зменшення сільськогосподарського виробництва. Нові технології можуть допомогти обмежити негативний вплив зміни клімату, а політичне регулювання може підтримати їх розвиток. Тому існує потреба у дослідженні структур та перехідних процесів, пов'язаних із появою сталих технологій. Фактично, багато країн прагнуть створити структури для прискорення процесів переходу до сталого розвитку, які закладають основу для обмеження екологічних проблем у майбутньому,